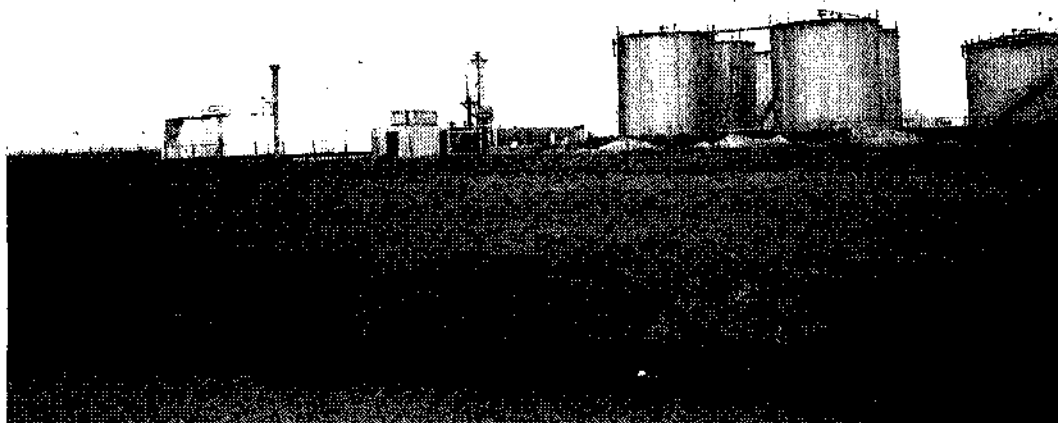

Het chemisch afval verwerkend bedrijf North Refinery te Delfzijl kan zo langzamerhand worden beschouwd als voorbeeld van het onbetrouwbare beleid van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeleid (VROM) op het terrein van de verwerking van chemisch afval. Is in Noorderbreedte 1986-4 de stand van zaken bij het bedrijf zelf aan de orde geweest, nu zal de rol van VROM nader worden belicht.

NORTH REFINERY, STRUIKELBLOK VOOR DE OVERHEID

Carla Alma

Op papier lijkt het in Nederland allemaal prima geregeld: iemand die chemisch afval wil verzamelen, bewaren of verwerken dient daartoe een vergunning op grond van de WCA (Wet Chemische Afvalstoffen) bij het ministerie van VROM aan te vragen. Vóór het bedrijf opgericht wordt moet ook een Hinderwetvergunning door de gemeente worden afgegeven. Als er ook nog afvalwater geloosd wordt, is een vergunning op grond van de WVO (Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren) nodig. In dit geval van de provincie. Een bedrijf kan dus niet zo maar aan de slag. Via deze drie vergunning-procedures kunnen de bescherming van het milieu en de belangen van derden worden meegewogen. Het best gebeurt dat door de drie genoemde procedures te coördineren, zodat niet stoffe a op basis van de Hinderwet-vergunning het bedrijf in mag, maar er

volgens de WCA-vergunning vervolgens niet verwerkt of gebruikt mag worden. Normaliter komt een dergelijke coördinatie in handen van de provincie terecht. Als de provincie dit niet uit zichzelf doet, kan het ministerie daar op aandringen.

Het is dus van belang dat een bedrijf de verschillende aanvragen gelijktijdig en op elkaar afgestemd indient.

Het is van even groot belang dat de vergunning-verlenende instanties met elkaar overleggen en proberen tot overeenstemming te komen.

Het is bovendien in de wet vastgelegd (Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne) dat er binnen 7 maanden na de aanvraag een beslissing is genomen; dat betekent dat er (in dit geval) drie ontwerp-beschikkingen moeten zijn afgegeven. Na het doorlopen van een bezwaren-termijn volgen dan de uiteindelij-

ke beschikkingen, waarmee, als ze positief uitvallen voor het bedrijf, het startsein gegeven wordt voor daadwerkelijke bedrijvigheid.

Voor de verschillende overheden blijft daarna de taak van de controle over, tegenwoordig met de fraaie term 'handhaving' aangeduid.

Gedoog-situatie

Zo zou het dus moeten gaan in Nederland. Zo gaat het echter heel vaak niet. En zo gaat het zeker niet bij de vergunningverlening aan North Oil. Het merendeel van de hierboven opgesomde wettelijke regelingen zijn aan de laars gelapt. De coördinatie van de vergunningen was ten tijde van Bos Holding, de voorganger van North, al zoek. Er is nog een tijdje sprake geweest van een

overlegsituatie tussen gemeente, provincie en rijk met het doel een gezamenlijk toezichtsplan op te stellen, zodat scherper op naleving van de vergunningen gelet zou kunnen worden. De vergunningverlening zelf raakte echter in het slop en daarmee ook het overleg en het toezichtsplan. Bos heeft in zijn korte bestaan slechts op een Hinderwetvergunning gedraaid. Deze vergunning is na overname door North gewoon rechtsgeldig gebleven.

Door het faillissement van Bos is het overleg tussen de drie overheden stil gelegd. Met de verlening van de WCA-vergunning waren toen al de nodige perikelen gemoed geweest. Eerst was aan Bos een ontwerpbeschikking verleend die, omdat de voorwaarden niet werden nagekomen, later weer werd ingetrokken; maar nadat Bos bij de Raad van State een procedure had aangespannen en gewonnen tegen het Rijk, mocht het bedrijf toch opnieuw WCA-plichtige stoffen inzamelen. Ondanks het feit dat VROM z'n vingers al eens gebrand heeft aan dit bedrijf, rommelt het ook nu weer aan alle kanten met de verlening van een WCA-vergunning. Het is inmiddels al weer een jaar geleden dat North Oil de zaak overnam, maar binnen die periode heeft het ministerie van VROM geen enkele duidelijkheid verschaft over wat ze wil met dit bedrijf. Er is sinds juli 1986 een zgn. 'gedoog-situatie'. Dat wil zeggen dat het ministerie per brief aan het bedrijf te kennen heeft gegeven dat ze de inname en verwerking van een viertal stoffen (nafta, gasolie, kerosine en stookolie) 'gedoogt', vooruitlopend op een ontwerpbeschikking ovg. de WCA. Na deze brief heeft VROM het moede hoofd in het zand gestopt. Na de verzending van de brief zijn er eigenlijk geen serieuze pogingen meer ondernomen om de procedure netjes af te ronden. De voorwaarden uit de gedoogbrief zijn bv. door het bedrijf niet nagekomen (géén schriftelijke akkoordverklaring van de voorwaarden, het fenolhoudend afvalwater is niet opgeruimd, er is géén milieu-aansprakelijkheidsverzekering afgesloten, om maar eens 3 van de 14 te noemen). VROM heeft echter geen sancties getroffen, maar de zaak voortdurend voor zich uitgeschoven. Ook de ontwerpbeschikking die binnen 7 maanden na de aanvraag ter visie gelegd moest worden, is er niet gekomen.

Maar het bedrijf draait intussen wel. En hoogstwaarschijnlijk zonder voldoende controle, omdat verschillende afdelingen van hetzelfde ministerie van VROM elkaar daarvoor verantwoordelijk achten.

Nationale ombudsman?

Het is de Werkgroep Eemsmond een goede in het oog dat een departement dat een goede verwerking van chemisch afval zo hoog in het vaandel draagt, in de praktijk zo weinig van een goede regelgeving terecht brengt. En van de handhaving van niet-verleende vergunningen al helemaal niets.

Dit ministerie heeft nota bene een nieuw periodiek, geheten 'Handhaving', het licht doen zien, omdat wetgeving alléén niet voldoende soelaas biedt voor een goede verwerking van (chemisch) afval. Helemaal mee eens. Maar papier is geduldig. Ambtenaren doen in dit blad 'Handhaving' verschillende uitspraken over hoe het beleid tav. verwerking van afvalolie vorm moet krijgen.

Eenzijds gelooft men ter departemente in een privatisering van deze bedrijfstak, anderzijds erkent men dat er zonder subsidie

géén droog brood mee te verdienen is. Zelf de afvalverwerking ter hand nemen, kost al helemaal te veel geld, dus VROM vindt bedrijven als North een zegen. Daaromheen zouden dan wel een heleboel strenge regels en voorwaarden en controlemogelijkheden opgesteld moeten worden, maar in de wetenschap dat daarvan in de praktijk niets terecht komt, blijft het bij een papieren beleid. Waarnaar verwezen kan worden, als derden al te kritische vragen stellen.

De Werkgroep Eemsmond heeft zulke vragen inmiddels gesteld, zowel direct ambtelijk als ook politiek (via de ons vertegenwoordigende parlementariërs). Ten tijde van het schrijven van dit artikel laat zelfs het antwoord daarop al weken op zich wachten. Komt er geen of een onbevredigend antwoord, dan zullen we ons wenden tot een al eerder beproefd middel: de nationale ombudsman.